

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.291>

JEL classification: D81, L15, L53, M11, M21, M31

UDC: 338.24

Анатолій ТЕЛЬНОВ

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу,
Хмельницький національний університет, Україна
E-mail: telnovas@khmnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-1859-106X

МАРКЕТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація

Вступ. Фінансово-економічна безпека є важливою складовою дослідження стану вітчизняних підприємств. Швидкі темпи цифровізації усіх сфер діяльності спонукають вчених-економістів до вивчення впливу цих процесів на фінансово-економічну безпеку підприємств. Вітчизняні підприємства знаходяться у процесі адаптації до цифрового середовища, яке водночас викликає значні ризики та загрози для економічної безпеки. В таких умовах постає завдання визначення інструментарію та використання маркетингового забезпечення фінансово-економічною безпекою підприємств, яке передбачає системне застосування стандартів якості задля зменшення або усунення можливих ризиків та загроз в економічній діяльності.

Метою статті є дослідження основних тенденцій, викликаних цифровим середовищем та їх вплив на фінансово-економічну безпеку; аналіз маркетингового забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств на засадах міжнародних стандартів якості.

Метод (методологія). Для дослідження використано інформаційний метод з метою отримання інформативних даних з наукових джерел та мережі Інтернет; методи системного аналізу, класифікації та порівняльного аналізу – при виділенні видів стандартів якості та стандартів маркетингових досліджень, метод узагальнення – для формулювання висновків з проведеного дослідження.

Результати. Обґрунтовано вплив процесів цифровізації на забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств та необхідність заходів з адаптації до сучасного цифрового середовища. Визначено місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки підприємства. Встановлено мету забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Узагальнено існуючі визначення понять «фінансово-економічна безпека». Аргументовано застосування маркетингового аналізу середовища функціонування суб'єктів підприємництва з метою визначення факторів, які впливають на фінансову безпеку. Виділено основні міжнародні стандарти маркетингових досліджень, які дозволяють визначити факторів впливу на фінансову безпеку. Встановлено систему та зміст міжнародних стандартів якості, які є стратегічними інструментами забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: маркетинг; безпека; фінансово-економічна безпека; підприємство; міжнародні стандарти якості; цифрова економіка; цифрове середовище.

© Андрій Папінко, 2023

Отримано: 11.11.2023 р.

Рекомендовано до друку: 01.12.2023 р.

Опубліковано: 06.12.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Тельнов А. Маркетингове забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства на засадах стандартів якості в умовах цифрової економіки. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 291-299. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.291>

Вступ

Процеси глобалізації, посилення конкуренції на зовнішніх ринках, високий ступінь невизначеності середовища функціонування вітчизняних підприємств, вплив сукупності зовнішніх та внутрішніх чинників значно впливають на результативність діяльності підприємницьких структур. До того ж, вплив кризових явищ, дефіцит власних інвестиційних ресурсів, високий рівень інфляції, фінансові ризики, низький рівень ліквідності, платоспроможності, не дозволяють ефективно управляти фінансово-господарською діяльністю. В таких умовах необхідні нові інноваційні методи фінансового й маркетингового менеджменту, спроможні вирішення проблеми забезпечення фінансово-економічної безпеки вітчизняних підприємств.

Суб'єкти економічних відносин функціонують в умовах цифрової економіки та процесів цифровізації, які формують цифрове середовище. В цих умовах відбувається інтеграція цифрових технологій у всі сфери бізнесу, що призводить до змін в діяльності підприємств.

Цифрові технології стали базою для створення нових продуктів, основою отримання конкурентних переваг. Штучний інтелект на основі опрацювання великих масивів даних дає змогу оптимізувати процеси та підвищити якість товарів (послуг). Цифрові платформи стають джерелами формування цінності шляхом взаємодії між зовнішніми виробниками і споживачами. На основі цих платформ відбувається об'єднання користувачів та полегшується обмін продуктами.

Необхідність врахування змін, викликаних цифровим середовищем, вимагає від системи управління підприємством удосконалення механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Таким чином, цифровізація підприємств породжує низку викликів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств на оптимальному рівні [1]. Отже, для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства необхідні певні заходи з адаптації до сучасного цифрового середовища.

Дані обставини актуалізують питання забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств та обумовлюють необхідність їх подальшого наукового дослідження.

Проблемам забезпечення фінансово-економічної безпеки на мікрорівні присвячені праці таких вчених, як: О. Барановський, І. Мойсеєнко, О. Марченко, І. Бланк, Т. Васильців, В. Волошин, О. Бойкевич, К. Горячева, А. Єпіфанов, О. Пластун, В. Домбровський, Л. Мартюшева, О. Орлик та ін.

Мета та завдання статті

Метою статті є дослідження основних тенденцій, викликаних цифровим середовищем та їх вплив на фінансово-економічну безпеку; аналіз маркетингового забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств на засадах міжнародних стандартів якості.

Виклад основного матеріалу дослідження

З метою досягнення результативності діяльності перед вітчизняними підприємствами стоїть завдання забезпечення стабільного функціонування, що обумовлює необхідність дотримання відповідного рівня економічної безпеки підприємства. Для цього важливим є запобігання можливим загрозам та ліквідація наслідків негативних впливів зовнішнього і внутрішнього середовища.

Об'єктивні негативні впливи не пов'язані з конкретним підприємством або персоналом. Суб'єктивні впливи обумовлені неефективною роботою підприємства або окремих його працівників (керівників і функціональних менеджерів). Підприємство може отримати економічний збиток у разі неспроможності протистояти конкуренції або недобросовісних дій з боку конкурентів, партнерів.

Цифрове середовище значно впливає на фінансово-економічну безпеку підприємства. Цей вплив може мати позитивні наслідки (підвищення якості і конкурентоспроможності, розвиток інноваційного підприємництва, зростання прибутків), так і негативні (посилення монополізації ринків та факторів виробництва, звільнення працівників, зміна способів ведення бізнесу тощо). Результати проведеного дослідження сформовано в удосконаленому механізмі забезпечення

фінансово-економічної безпеки підприємства, виокремленні основних викликів, що постають перед ним із розвитком цифрового середовища. Дослідження адаптації підприємства та системи його фінансово-економічної безпеки до умов цифрового середовища дозволить виявити нові загрози безпеці та сприятиме зростанню його конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі, постійному зростанні основних показників діяльності, інтенсивному використанню інноваційних технологій та залученню інвестицій.

На нашу думку, економічна безпека являє собою стан функціонування підприємства, що характеризується стійкістю до зовнішніх і внутрішніх загроз, наявністю конкурентних переваг, обумовлених стійким розвитком матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів, що відповідають стратегічним цілям підприємства. Отже, економічна безпека підприємства залежить, в першу чергу, від здатності формувати конкурентні переваги, які є основою ефективної діяльності.

Фінансова безпека є підсистемою економічної безпеки та впливає на всі сфери діяльності підприємства. Це обумовлено тим, що рівень фінансової безпеки будь-якого підприємства визначає його можливості забезпечувати інші складові економічної безпеки.

Метою забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є досягнення результативності, стабільності його функціонування і створення передумов для подальшого розвитку шляхом своєчасного виявлення й запобігання зовнішнім і внутрішнім небезпекам і загрозам.

Фінансово-економічна безпека підприємства є досить складною системою, яка за рахунок своїх внутрішніх характеристик спрямована на забезпечення ефективності використання матеріальних, трудових, інформаційних і фінансових ресурсів.

На думку авторів [2], фінансово-економічна безпека підприємства – це певний якісний і кількісний рівень стану суб'єкта господарювання і діяльності, спрямованої на досягнення цього стану, який характеризується збалансованістю і якістю використання

фінансових інструментів економічної системи і забезпечує її здатність реалізовувати свою місію і забезпечувати стабільний розвиток, витримуючи негативний вплив зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів.

В роботі [1] фінансово-економічна безпека розглядається у широкому розумінні як стан захищеності інтересів господарюючого суб'єкта, за якого він може здійснювати діяльність, виконувати основну мету та забезпечувати свій розвиток.

Белялов Т. Е. на основі аналізу понять узагальнює, що фінансово-економічна безпека – це фінансовий стан підприємства, який характеризується стійкістю до внутрішніх та зовнішніх загроз та передбачає найбільш ефективно використання наявних фінансових ресурсів підприємства [3].

Орлик О. В. зазначає, що суть фінансової безпеки підприємства полягає у фінансовій стійкості і/або захищеності від загроз. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства зумовлює формування необхідних елементів і загальної схеми організації економічної безпеки [4].

Фойт С., Крупка А. відмічають, що фінансово-економічна безпека підприємства захищає його фінансові, економічні інтереси, контролює фінансові ресурси підприємства, забезпечує належний рівень захисту майнових прав суб'єктів господарювання, а також здатна мінімізувати потенційні загрози та ризики [5].

Узагальнення існуючих понять «фінансово-економічна безпека» показало, що під ним розуміється такий фінансовий стан підприємства, який є стійким до внутрішніх та зовнішніх загроз і передбачає найбільш ефективно використання наявних фінансових ресурсів підприємства.

Таким чином, фінансова безпека як система дає змогу виявити потенційні загрози і ризики, оперативно знаходити ефективні шляхи протидії цим загрозам, а також можливість подальшого розвитку. Для цього необхідно постійно здійснювати маркетинговий аналіз середовища функціонування суб'єктів підприємництва з метою визначення факторів, які впливають на фінансову безпеку.

Методика проведення маркетингових досліджень передбачає по-перше, дослідження зовнішнього середовища, що не

підлягає регулюванню керівництвом підприємства, а по-друге, аналіз внутрішніх складових підприємства, що перебувають під контролем управлінського персоналу і відображують здатність підприємства своєчасно реагувати на зміни у навколишньому середовищі.

Проблема якості маркетингових досліджень привела до необхідності формалізації правил та умов їх здійснення, стандартизації вимог до якості маркетингової інформації, гарантії обґрунтованості маркетингових рішень.

Основними міжнародними стандартами маркетингових досліджень вважаються стандарти ESOMAR і Gallup International Association, а також стандарти якості маркетингових досліджень Української асоціації маркетингу.

Регулюючим документом здійснення дослідницької діяльності у сфері маркетингу є Міжнародний процесуальний кодекс ICC/ESOMAR з маркетингових та соціальних досліджень, розроблений спільно Європейським товариством з дослідження громадської думки та маркетингу (ESOMAR) і Міжнародною торговою палатою (ICC). Метою ESOMAR є у сприяння використання соціологічних та маркетингових досліджень задля покращення рівня прийняття рішень в бізнесі та суспільстві у всьому світі.

Міжнародною організацією професійних маркетологів ESOMAR також розроблено стандарти маркетингових і соціологічних досліджень в інтернеті. В Україні ці стандарти мають відповідати Міжнародному процесуальному кодексу маркетингових і соціальних досліджень, Закону України «Про Захист інформації» та іншим міжнародним і національним законам. Такі маркетингові дослідження повинні поважати права респондентів й інших користувачів інтернету. Дослідження мають бути прийнятними для користувачів і суспільства в цілому, їх засоби повинні відповідати національному і міжнародному саморегулюванню учасниками досліджень.

Gallup International Association є провідною асоціацією в області досліджень і опитувань на ринку, що пропонує найвищу якість їх проведення. Члени WIN / Gallup International демонструють свою експертну спроможність

проводити обстеження декількох країн на порівняльній основі і забезпечують високу якість результатів дослідження. Членами є провідні національні інститути з глибокими знаннями місцевих методів дослідження, статистичних джерел, звичаїв і культури, відмінностей між власною країною і країнами, ретельно підібраних Радою Асоціації [6].

Стандарт ISO 20252 призначений для тих, хто займається маркетинговими та соціальними дослідженнями.

Міжнародний Стандарт ISO 20252:2006 «Market, opinion and social research – Vocabulary and service requirements» розроблено з ініціативи Європейської федерації асоціацій організацій маркетингових досліджень (EFAMRO) та Всесвітньої асоціації дослідження громадської думки (WAPOR) за взаємодії із Всесвітньою асоціацією професіоналів-дослідників (ESOMAR). Сьогодні ISO 20252:2006 прийнятий як національний галузевий стандарт в Австралії, Великобританії, Іспанії, Нідерландах, Франції та Швеції, існують національні версії цього стандарту в Італії та Мексиці.

Ґрунтуючись на попередньому британському стандарті BS 7911, ISO 20252 відповідає за управління та реалізацію дослідницьких проєктів: від підготовки пропозицій до створення анкет та правильного архівування існуючої документації. Стандарт ISO 20252:2019 включає всі етапи наукового дослідження: від початкового контакту між клієнтом та постачальником послуг до передачі результатів дослідження клієнту. Третє видання було оновлено з урахуванням нових або змінених методів досліджень та придбало новий зміст, включаючи ISO 26362:2009, що стосується управління та доступу до експлуатаційних панелей.

ISO 20252: 2019 був розроблений технічним комітетом ISO/TK 225, Ринкові та соціологічні дослідження. Він рекомендує послідовність і визначає прозорість методів, якими дослідження виконані, з метою підвищення довіри як до результатів досліджень, так і до їх постачальників. Цей стандарт застосовує принципи менеджменту якості до діяльності провайдерів маркетингових та соціальних досліджень та встановлює міжнародні вимоги до рівня досліджень з метою гармонізації

різних національних стандартів, що існують у цій галузі.

У міжнародному стандарті ISO 20252:2019 «Дослідження ринку, громадської думки та соціальних проблем, включаючи висновки та аналіз даних [7]. Словник та сервісні вимоги» містяться керівні принципи та вимоги щодо того, яким чином необхідно планувати та проводити дослідження ринку, а також надавати його клієнтам. Такий підхід сприятиме досягненню узгодженості та прозорості при проведенні опитувань, а також впевненості в отриманні результатів та послуг постачальників, що обираються.

Глобальний стандарт якості є базою для забезпечення своєчасного надання якісних послуг, вдосконалення оперативного управління та контролю науково-дослідних процесів, зменшення кількості помилок та виправлень, зміцнення репутації користувачів та забезпечення конкурентної переваги.

Стандарт ISO 20252 складається з десяти розділів, згрупованих разом та структурованих у певному порядку, які охоплюють чотири основні області.

1. Проведення досліджень – процес, обов'язковий для здійснення кожною компанією. Досліджуючи робоче середовище всередині підприємства, поведінка співробітників та їх взаємодія між собою та з керівниками фірми, показники прибутку та інше, ви зможете покращити систему управління, доповнити її та привести у відповідність до моделі вашого бізнесу. У свою чергу, це сприятливо вплине на аналіз ринку, загальних економічних умов та соціальні дослідження.

2. Відповідальність керівництва. Чіткий розподіл та позначення сфер діяльності компанії, відповідальність за роботу яких несуть управлінці фірми.

3. Управління ресурсами. Належний розподіл ресурсів підприємства, зокрема персоналу, об'єктів інфраструктури та робочих приміщень, що допомагає забезпечити найкращу продуктивність.

4. Внутрішній аналіз. В останніх положеннях ISO 20252 описано, як визначити, чи правильно працює система управління компанії, та виявити потенційні порушення, що сприяє постійному вдосконаленню системи.

Сертифікація організації за стандартом ISO 20252 підтверджує відповідність виробничого циклу та системи менеджменту якості організації міжнародним вимогам до провайдерів маркетингових та соціальних досліджень. Наявність або відсутність у провайдера сертифіката відповідності ISO 20252 дозволяє клієнту оцінити мінімальний рівень сервісу, на який він може розраховувати.

До переваг сертифікації ISO 20252 слід віднести: забезпечення правильного надання послуг; підвищення репутації та конкурентоспроможності компанії; удосконалення процесів управління та систем контролю якості; зменшення кількості помилок, що ведуть до висновку неправильних висновків та, відповідно, прийняття неправильних операційних рішень; забезпечення практичної основи незалежної оцінки субпідрядників; гарантія більш оперативної та якісної доставки товарів/послуг; зміцнення впевненості працівників у своєму роботодавці та коректний розподіл внутрішніх обов'язків.

Стандартизація маркетингових досліджень є процесом об'єктивним і глобальним, до якого останнім часом приєдналася Українська Асоціація Маркетингу (УАМ). УАМ було підписано Міжнародний процесуальний кодекс практики маркетингових та соціальних досліджень ICC/ESOMAR, прийнято на основі європейського зразку Стандартів якості маркетингових досліджень УАМ.

Українська Асоціація Маркетингу сприяє проведенню незалежних маркетингових досліджень з актуальних питань економічних, наукових і соціальних проблем; організовує та проводить конференції, семінари, симпозиуми, зустрічі, підтримує співпрацю з державними органами у сфері законодавчої роботи та сфер, що стосуються діяльності з маркетингу.

Таким чином, маркетингове дослідження ринку та потреб споживачів дозволить підприємствам знизити ризики, пов'язані з низкою чинників об'єктивного та суб'єктивного характеру, запобігти загрозам з боку конкурентів або партнерів.

З метою забезпечення прозорості роботи підприємств, стабільності фінансових ринків пропонується застосування Міжнародних

стандартів фінансової звітності (МСФЗ/IFRS), які регламентують правила складання фінансової звітності підприємств і розробляються Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB).

Звітність, підготовлена відповідно до вимог МСФЗ, виступає «знаком якості» та підтвердженням того, що подана інформація є достовірною.

5 жовтня 2017 року № 2164-VIII Верховна Рада України внесла зміни до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», які зробили обов'язковим складання звітності за МСФЗ українськими компаніями. Вітчизняні підприємства отримують економічні та репутаційні переваги від використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Вони полягають у спрощенні переговорів з кредиторами, інвесторами, страховими та лізинговими компаніями, мінімізації збоїв в діяльності підприємств. Таким чином, стандартизація фінансово-економічної безпеки є дозволяє зменшити ризики в діяльності для забезпечення й підтримання безпеки в конкретних сферах діяльності.

Міжнародні стандарти сьогодні є тими стратегічними інструментами управління, які дозволяють вирішувати найважливіші проблемні питання ведення бізнесу, забезпечують підвищення ефективності виробництва та допомагають отримати доступ до нових ринків шляхом переконання споживачів про те, що їх продукція є якісною і безпечною. Крім того, міжнародні стандарти надають підприємствам технологічні, економічні та соціальні переваги, сприяють гармонізувати технічні характеристики товарів і послуг, усунути бар'єри у міжнародній торгівлі [8, с. 107].

На сьогодні є серія стандартів безпеки ISO, які цілком або частково можливо застосувати в окремих функціональних компонентах забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Перелік міжнародних стандартів

безпеки ISO у сфері економічної безпеки наведена у табл. 1.

Слід зазначити, що не всі з перелічених стандартів напряду визначають зміст, вимоги, порядок побудови та функціонування елементів системи фінансово-економічної безпеки підприємств. Але використання в діяльності підприємств сукупності міжнародних стандартів створює передумови для фінансово-економічної безпеки підприємств за рахунок зниження ризиків і загроз, підвищення якості продукції, отримання стійких конкурентних переваг.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств в умовах економічної нестабільності, поширення та імплементації процесів цифровізації в економічну сферу потребує прийняття специфічних управлінських рішень стосовно адаптації підприємства до зовнішніх і внутрішніх загроз. Забезпечення належного рівня фінансово-економічної безпеки дозволяє підвищити гнучкість бізнесу завдяки своєчасному виявленню потенційних можливостей або загроз за рахунок застосування системи стандартів маркетингових досліджень. Для забезпечення стабільної діяльності та створення впевненості споживачів у якісній та безпечній продукції, можливості конкурувати з іноземними фірмами, отримання конкурентних переваг необхідне використання в практичній діяльності вітчизняних підприємств серії міжнародних стандартів якості. Їх застосування створить умови для підвищення ефективності виробництва дозволить отримати можливість доступу до нових ринків шляхом переконання споживачів в якості продукції. Крім того, міжнародні стандарти якості надають підприємствам технологічні, економічні та соціальні переваги, дозволяють гармонізувати технічні характеристики товарів і послуг, усунути бар'єри у міжнародній торгівлі.

Таблиця 1. Міжнародні стандарти безпеки ISO у сфері економічної безпеки

Назва стандарту	Призначення
ISO 9001 «Система Менеджменту Якості»	Призначені для сертифікації систем менеджменту якості, визначають їх головні принципи, надають рекомендації щодо впровадження систем управління якістю, передбачають мотивацію вищого керівництва тощо
OHSAS 18001 «Система Управління Гігієною та Безпекою Праці»	Управління професійною безпекою і здоров'ям, оцінювання факторів, які впливають на навколишнє середовище, а також вплив устаткування і виробничого середовища
ISO 22000 HACCP «Система управління безпечністю харчових продуктів»	Посилення відповідальності за вплив продукції на здоров'я і життя людей
ISO/IEC 27001 «Управління інформаційною безпекою»	Безпека інформаційних та інших активів
ISO 45001 «Системи управління охороною праці»	Фізична безпека співробітників, зниження ризиків під час виробничих процесів
ISO 14001 «Система Екологічного Менеджменту»	Безпека та захист навколишнього середовища, екологічна безпека, радіаційно-хімічна безпека
ISO SR 26000 «Соціальна відповідальність організацій»	Враховує інтереси більшості груп зацікавлених осіб (персоналу, споживачів, місцевої громади), спрямований на охорону навколишнього середовища, економне витрачання ресурсів.
Investors in People BS IIP «Стандарт якості з управління персоналом»	Інтеграція стратегії управління людьми в стратегію управління організацією. Основне призначення стандарту – підвищення результативності діяльності співробітників.
ISO 31000 «Управління ризиками»	Визначення можливостей та загроз системи безпеки підприємства
SA 8000 «Система менеджменту соціальної відповідальності»	Вимоги щодо усунення дискримінації та забезпечення належних умов праці.
ISO 20121 «Системи менеджменту екологічної стійкості заходів»	Забезпечення позитивного впливу на екологію заходів, допомогти організаторам заходів будь-якого типу: спортивних, ділових, культурних і політичних - враховувати аспекти екологічної стабільності.
ISO 8421 «Протипожежний захист»	Протипожежна безпека
ISO 8601 «Елементи даних і формати обміну. Обмін інформацією»	Правила подання числової інформації щодо дати й часу дня Інформаційно-аналітична робота, безпека комп'ютерних систем, безпека систем зв'язку, внутрішня безпека
ISO 37001 «Системи управління щодо протидії корупції»	Виконання організацією політики, процедур та контролю, які є обґрунтованим та пропорційним відповідно до ризиків хабарництва. Конкурентна розвідка, безпека господарсько-договірної діяльності, безпека репутації.

Джерело: складено автором.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук А. М. Фінансово-економічна безпека підприємства в контексті адаптації до викликів цифрового середовища. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*, 2020, №3. С. 152-159. URL: <https://doi.org/10.33271/ebdut/71.152>.
2. Потапюк І. П., Мазіленко С. С., Прусова М. О. Фінансово-економічна безпека як основа безпеки підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Вип. 2 (02). С. 156-160. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.2-26>.
3. Белялов Т. Е., Корін І. В. Фінансово-економічна безпека підприємства та напрями її підвищення. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2017. Вип. 2 (07). С. 235-238. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Byelyalov-T.E.-Korin-I.-V..pdf>.
4. Орлик О. В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2015. Вип. 2. С. 222-232. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2015_2_27.
5. Фойт С., Крупка А. Фінансово-економічна безпека підприємств в кризових умовах. // Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах». Т.: ФОП Паляниця В.А, 2022. С. 162–164. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39295>.
6. Тельнов А. С., Решміділова С. Л., Довгань Ю. В. Маркетингові дослідження в системі управління якістю продукції. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 5, Т. 1. С. 181-185. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_5\(1\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_5(1)_38).
7. Сутність маркетингових досліджень, їх типи і методи проведення International. URL: <http://buklib.net/books/35092/>.
8. Правдивець О. М., Дячков Д. В., Ситнік Є. І. Стандартизація як фактор формування науково-методичного базису забезпечення економічної безпеки підприємств. *Вчені записки Університету «КРОК»*. №1 (65), 2022. С. 105-110. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-65-105-110>.

REFERENCES

1. Kovalchuk, A. M. (2020). Financial and economic security of the enterprise in the context of adaptation to the challenges of the digital environment. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*. (Vol. 3). 152-159. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/71.152>.
2. Potapyuk, I. P., Mazilenko, S. S., & Prusova, M. O. (2022). Financial and economic security as the basis of enterprise security. *Digital economy and economic security*. 2 (02). 156-160. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.2-26>
3. Belyalov, T. E., & Korin, I. V. (2017). Financial and economic security of the enterprise and directions for its improvement. *Eastern Europe: Economics, Business and Management*. 2 (07). 235-238. <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Byelyalov-T.E.-Korin-I.-V..pdf>.
4. Orlyk, O. V. (2015). The mechanism of managing financial and economic security of the enterprise and its main components. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. (2). 222-232. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2015_2_27.
5. Foyt, S., & Krupka, A. (2022). Financial and economic security of enterprises in crisis conditions // Formation of the mechanism of strengthening the competitive positions of national economic systems in global, regional and local dimensions: with the Proceedings of the IX International scientific and practical conference. T.: FOP Palanytsia VA. pp. 162–164. <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39295>.
6. Telnov, A. S., Reshmidilova, S. L., & Dovgan, Yu. V. (2016). Marketing research in the product quality management system. *Bulletin of the Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. Vol. 5(1). 181–185. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_5\(1\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_5(1)_38).
7. The essence of marketing research, its types and methods of conducting International. <http://buklib.net/books/35092/>.
8. Pravdyvets, O. M., Dyachkov, D. V., & Sytnik, E. I. (2022). Standardization as a factor in the formation of the scientific and methodological basis for ensuring the economic security of enterprises. *Scientific notes of the "KROK" University*. Vol. 1 (65). 105-110. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-65-105-110>.

Anatoliy Telnov, Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Marketing, Khmelnytskyi National University, Ukraine

MARKETING ENSURING THE FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE ON THE BASIS OF QUALITY STANDARDS IN THE CONDITIONS OF THE DIGITAL ECONOMY

Abstract

Introduction. Financial and economic security is an important component of the study of the state of domestic enterprises. The rapid pace of digitization of all spheres of activity prompts economists to study the impact of these processes on the financial and economic security of enterprises. Domestic enterprises are in the process of adapting to the digital environment, which at the same time causes significant risks and threats to economic security. In such conditions, the task of determining the tools and use of marketing support for the financial and economic security of enterprises arises, which involves the systematic application of quality standards to reduce or eliminate possible risks and threats in economic activity.

Purpose of the article is to research of the main trends caused by the digital environment and their impact on financial and economic security; analysis of marketing support of financial and economic security of enterprises on the basis of international quality standards.

Method (methodology). The information method was used for the research in order to obtain informative data from scientific sources and the Internet; methods of system analysis, classification and comparative analysis - when distinguishing types of quality standards and marketing research standards, generalization method - for formulating conclusions from the conducted research.

Results. The impact of digitization processes on ensuring the financial and economic security of enterprises and the need for measures to adapt to the modern digital environment are substantiated. The place of financial security in the system of economic security of the enterprise is defined. The goal of ensuring the financial and economic security of the enterprise has been established. The existing definitions of the concepts of "financial and economic security" are summarized. The application of marketing analysis of the environment of the functioning of business entities in order to determine the factors that affect financial security is argued. The main international standards of marketing research, which allow determining the factors influencing financial security, are highlighted. The system and content of international quality standards, which are strategic tools for ensuring the financial and economic security of the enterprise, have been established.

Keywords: marketing; security; financial and economic security; enterprise; international quality standards; digital economy; digital environment.

Cite as: Telnov, A. (2023). Marketing assurance of financial and economic security of the enterprise on the basis of quality standards in the conditions of the digital economy. *Economic analysis*, 33 (4), 291-299. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.291>